

VÖRÖS LOBOGÓ

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XV. évfolyam,

4535. szám

4 oldal,
20 bani

1959.

október 4,
vasárnap

ÉRTÉKES ÚJÍTÁS

Szorgalmasan dolgoznak a Libertatea gyár gleng osztályán. Különös figyelmet fordítanak a munkatermelékenység növelésére és az önköltségi ár csökkentésére, a minőségre és a mind nagyobb anyagtakarékoság elérésére.

Papp László körfűrészes és Pál József osztályvezető néhány hónappal ezelőtt újítást vezettek be a hulladékfelhasználásánál. Az újítás segítségével a legkisebb hulladékanyagot is felhasználhatják. Kisebb méretű jominszerű glenget készítenek belőle. Havonta így 5-6 köbméter fát megtakarítanak, melynek értéke 60-80 ezer forint. A hulladék eladási árát 13 ezer lejt.

Különös gondot fordítanak a minőségre a marosok és a csomagtartók. A munkadarabokat gondosan átvizsgálják és csak a legjobbakat továbbítják. A hibás darabokat visszaadják.

hogy azokat szalagfűrészen kisebb méretekben újra használtatód tegyék.

Az osztály dolgozói mindent elkövetnek a termelés fokozásáért. Valamennyien derekasan kiveszik részüket a feladatok teljesítéséből. Különösen Papp

László, Kiss Lajos, Ruch Margit és Barna Irén, illetve Vlasz Aranka, Csibi Vilma, Reinhardt Mária és sokan mások érdemének dicséretét lelkiismeretes, pontos munkájukért.

Domokos Ilona
levelező

Kollektív gazdaságaink nagy mennyiségű tejet adtak át

A rajonban lévő 35 kollektív gazdaság tagjai az év első nyolc hónapjában 14 ezer hektoliter tejet adtak át az államnak, míg az elmúlt év folyamán csak 7045 hektoliter. Ez a jó eredmény annak tulajdonítható, hogy kollektív gazdaságaink nagyobb gondot fordítanak az állattartomány gyarapítására. Bizonyítja ezt az is, hogy ez ideig 334 tehénét vásárolták. Az állattartomány

fejlesztése terén főleg a kisirtósi, a szentmártoni, a világosi, a vingai és a mácsai kollektív gazdaságok értek el jó eredményeket.

112 százalékban teljesítették tervüket

Az Unirea édesipari szövetkezet dolgozói 112 százalékban teljesítették szeptemberi tervüket. Ez szép eredmény eléréséhez minden részlegen a legsebb teljesítményekkel járultak hozzá.

Az egyéni és csoportos versenyekben részt vett a szövetkezet valamennyi dolgozója. A 3-as számú részlegen például számos ötlettel könnyítettek a munka menetén, az 1-es számú részlegen pedig a munkaközösség időre teljesítette minden feladatát.

Jó munkájukért többen érdemnek dicséretet. Trián Tudora üzletben dolgozik, munkája ellen sosem volt panasz, a vevők csak az elismerés hangján

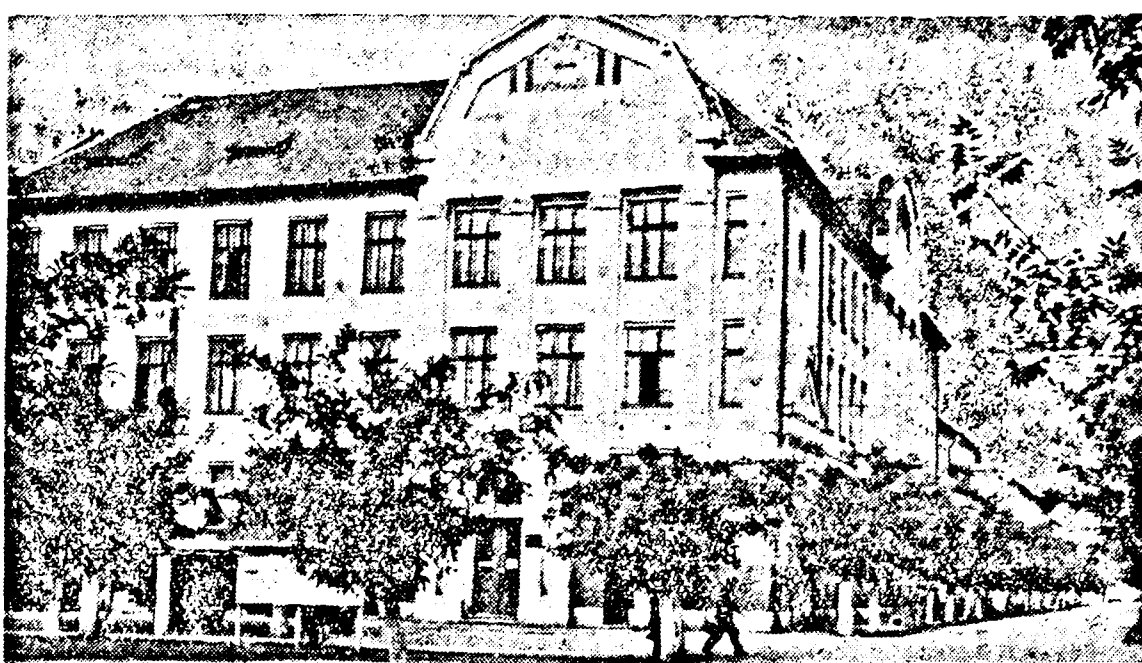
Cukorgyáraink

76.000 tonna cukrot gyártottak

Cukorgyáraink dolgozói eddig több mint 76.000 tonna cukrot gyártottak s ezzel körülbelül 29 százalékkal túlteljesítették tervelőirányzatukat. Ez több mint 46.000 tonnával haladja meg a múlt év azonos időszakában gyártott mennyiséget. Kiemelkedő eredményeket értek el az aradi, románi, botfalusi és marosvásárhelyi cukorgyárak.

Cukorgyáraink a gyártási idején kezdetétől az év végéig több cukrot termelnek, mint tavaly egész éven át.

A Mihai Viteazul téri új gyermekpoliklinika

Nemrég rendezték, építették át a képen látható hatalmas épületet: gyermek poliklinikát létesítettek a Mihai Viteazul-terei kereskedelmi iskola helyén. Régi vágya teljesült ezzel Arad lakosainak. Korszerű, új felszerelés, s a gyermekorvosok egész kis hadserege áll a gyermekek egészségvédelmének szolgálatában.

Lelkes munkaközösség

KISLETSZAMU DOLGOZÓT foglalkoztat a CFR kurtosi övezeti műhelye. Megjegyzendő, hogy a brigádok közül Catana brigádja végzi a legjobb minőségű munkát. Egyéni teljesítményével kiemelkedik Julean Ilie, Dantos Ilie és Bulboacă Iosif lakatos. Mindhármán rendszeresen túlteljesítik havi tervüket. Dobre Pavel mester kommunista hősi méltósággal végzi feladatát.

VEGÜL szólnunk kell arról, hogy 600 óra önkéntes munkával a dolgozók a festő és bádogműhelyben elvégezték a szükséges javításokat. Mindeközben Maris Z. Gheorghie említi meg, aki irányította a munkálatokat és asztalos léte a építkezésnél is segédkezett. Az önkéntes munkában a többi között kitűnt még Gaica Sava festőművész, valamint Nadaban Gheorghie és Bala-nean Gheorghie lakatos.

keltő 40-50 százalékos túrteljesítést ért el az említett két hónapban. Megjegyzendő, hogy a brigádok közül Catana brigádja végzi a legjobb minőségű munkát. Egyéni teljesítményével kiemelkedik Julean Ilie, Dantos Ilie és Bulboacă Iosif lakatos. Mindhármán rendszeresen túlteljesítik havi tervüket. Dobre Pavel mester kommunista hősi méltósággal végzi feladatát.

VEGÜL szólnunk kell arról, hogy 600 óra önkéntes munkával a dolgozók a festő és bádogműhelyben elvégezték a szükséges javításokat. Mindeközben Maris Z. Gheorghie említi meg, aki irányította a munkálatokat és asztalos léte a építkezésnél is segédkezett. Az önkéntes munkában a többi között kitűnt még Gaica Sava festőművész, valamint Nadaban Gheorghie és Bala-nean Gheorghie lakatos.

800 önkéntes munkaóra

Az elmúlt napokban több tehéngépkocsi robogott végig Mosóczi-telep főutcáján. A fellobogóztató gépkocsikon vigan énekeltek. Az ártmentesítő és öntöző-csalatona munkálataihoz igyekeztek. Ide igyekeztek a kurtosi uton lévő 5-ös számú áruérakat dolgozói is.

Az árok, lapátok, csákányok hamar lekerültek a kocsiokról és megkezdődött a munka. Vidican Gheorghie és Cretu Tiberiu brigádvezetők irányításával gyorsan haladtak. Különösen Manea Cornelia, Chirila Maria, Sütő Matild, Hunyadi Jenő, Mihut Simion, Tiritean Stefan, Jitaru Ana, Tanka József és mások tüntek ki szorgalmukkal. Az 5-ös számú áruérakat dolgozói néhány nap alatt több mint 800 óra önkéntes munkát végeztek.

Hotoran Tiberiu
levelező

GONDOS FIATALOK

Az újradí állami gazdaság csirkéketlő részlegen lelkes fiatalok tevékenykednek. Az IMSZ tagok értékes munkaválalásokat tettek, csak hogy munkájuk még gyümölcsözőbb, még eredményesebb legyen. A többi között vállalták, hogy 7.000 csibét nevelnek fel önkéntes munkával, vagyis „tenven felel” — ahogy ők mondják. Ezt a vállalkozást előreláthatólag sikeresen teljesítik.

Stefanovici Iancu fiatal mérnök vezetésével a szárnyasok ápolásával, gondozásával foglalkozó ifjak kivétel nélkül dicséretet érdemelnek jól végzett munkájukért. Mégis külön ki kell hangsúlyoznunk, hogy Blidaru Florica megvalósítása tulszárnyaltá valamennyiüket. A fiatal IMSZ tag, amellelt, hogy teljes mértékben az előírásoknak megfelelően ápolta a csibéket, szakmai képzettségét is emelte és részt vett a különböző közérdekű munkákban.

Lapunk negyedik oldalán:

★ E. T. BENSON AMERIKAI FÖLDMOVÉLESÜGYI MINISZTER LATOGATASA A SZOVJETUNIOBAN

★ A SZOVJETUNIO LEGFELSO SZOVJETJENÉK KÜLDÖTTSÉGE SAUTOERTEKEZLETET TARTOTT CEYLONBAN

A Vörös Triko gyárból írják levelezőink:

Beszámoló- és vezetőségválasztó közgyűlésre készülnek

A gyár pártalapszervezete komoly munkával készül a beszámoló- és vezetőségválasztó közgyűlésre. Ez alkalommal alaposan elemzik majd az alapszervezet, a kommunisták egész évi tevékenységét. A szervezeti munka megerősítése céljából az üzemszáltyok pártosportjai magasabb szervezeti formát öltenek, egyes osztályokon ugyanis műhelyszervezeteket létesítenek.

A beszámoló- és vezetőségválasztó közgyűlést ugyanakkor a gyár munkaközössége kimagasló termelési eredményekkel közzönti. A vállalat dolgozói — természetesen a kommunistákkal az élen — értékes vállalkozásokat tettek a pártszervek választása és a városi pártkonferencia tiszteletére. Ez idő alatt a gyár dolgozói, a munkaközösségeknek mutatószámát 1 százalékkal, a termelési tervet pedig 1,5 százalékkal haladják túl, a minőséget 2 százalékkal javították, a második negyedéven elért színvonalhoz viszonyítva. Vállaltak 150.000 lej értékű megtakarítást is.

Mindezeknek a célkitűzéseknek megvalósításáért folytatott szocialista verseny élen a kommunisták állnak — Zugravu Veronica, Timbota Ioan, Tamba Florica, Pop Carol, Kiss Mária, Miron Elena és mások. A vállalkozások sikeres teljesítése érdekében lelkes munkát végeznek a mérnökök és technikusok közül Féder Anna, Muscan Margareta, valamint Moisa Ghizela és Siskovics Margit.

Pancratov Elena

Növekszik az újítások száma

Ha átlapozzuk az újítások ez évi és múlt évi nyilvántartását, a benyújtott javaslatok szembetűnő növekedése tapasztalható. A múlt évben ugyanis összesen 61 újítási javaslatot jegyeztek be, amelyek alkal-

mazásuk után 101.016 lej értékű megtakarítást eredményeztek. Ezzel szemben 1958-ban első három negyedévében 66 újítási javaslatot nyújtottak be. Az újítások számszerű növekedésével egyidőben emelkedett a javaslatok nyomán létrejött megtakarítások értéke is, amely összesen 466.378 lej jelent.

Szorgalmas munka és több kiváló újító alkotókészségének eredménye ez. Schmidmeister Miklós, a gyár többszörös újítója ebben az évben öt javaslatot nyújtott be, amelyek közül négyet már alkalmaznak, míg az egyiket most tanulmányozzák. Keresztes Erzsébet a gyár modelltervező osztályának vezetője, három sikerült javaslatot nyújtott be, amelyek közül kettőt a gyár alkalmaznak, míg az egyik a kísérlet szakaszában van.

Az újítómozgalom sikeres fellendülése nagyrésztben a műszaki kabinet következetes munkájának eredménye. Az újítók rendelkezésére bocsátja a szükséges szakirodalmat. E mozgalom fellendülését eredményezte ugyanakkor az is, hogy az újítóbizottságnak havonta egyszer rendszeresen megtartott gyűlésén döntenek a javaslatok felett.

Filó Mária

Röviden a faliújságról

A gyárpépület bejáratánál szembetűnő helyen tetszetős faliújság vonja magára a dolgozók, a látogatók figyelmét. Ez a gyár pártalapszervezetének, szakszervezeti bizottságának szócsové.

A faliújság szerkesztőbizottsága havonta kétszer cseréli a cikkeket, s ilyen alkalommal a legidősebb kérdésekkel foglalkozó faliújság cikkeket kerülnek az üveglap alá. A termelési kérdésekkel foglalkozó íráson kívül rendszeresen helyet

kapnak a faliújságon a pártélet kérdéseit tárgyaló, az időszaki bel- és külpolitikai problémákkal foglalkozó cikkek.

Az utóbbi időben megjelent anyagok közül különösen Palincas Andrei cikkeit fogadták a gyár dolgozói érdeklődéssel, amely egy 23.830 lej értékű megtakarítás eléréséről ad hírt. Egy másik, nemrég megjelent cikk például erősen bírálta egyes szakmai iskolát végzett fiatalok helytelen, fejelemzetlen magatartását. A faliújság hírt adott arról is, hogy kik a termelés élen járói, s milyen értékes eredményeket valósítanak meg a tervfeladatok teljesítésében, a takarékosági mozgalomban. A jól működő faliújságot elismerés illeti Zugravu Veronicát, Braun Károly mérnököt s Pancratov Elenát.

Pascu Ovidiu

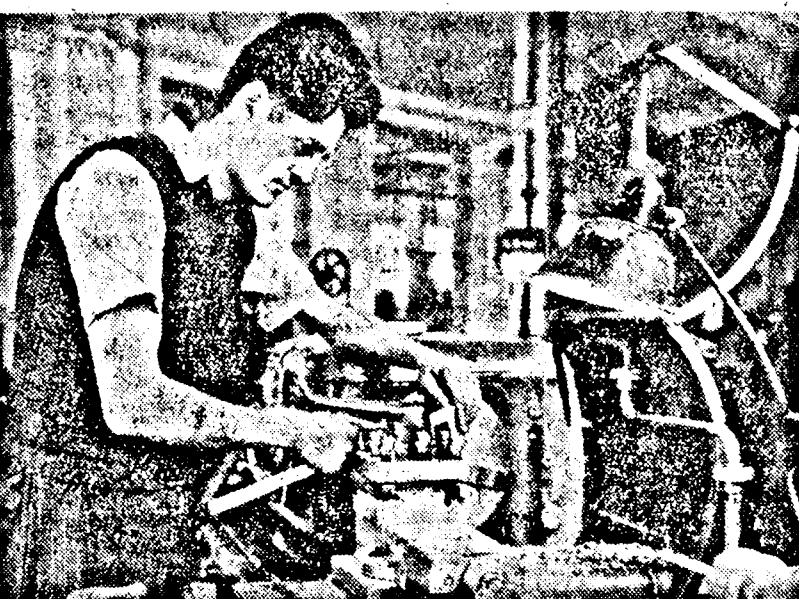
Őszi napok a Hegyalján

Közsegek, falvak sokszor úgy behúzódnak egy-egy völgybe, hogy csak a hideg őszi reggeleken és a hideg napnyugtán után felszálló füstgomolyok áruló nyomairól tudhatják meg az ember, ott is emberek élnek. Ez azonban nem jelent északadást, elkülönülést a vidéktől és a többi községtől. A hegyek szépségeinek megjelölés kanyargó villamosvasút megkeresi a legelrejtettebb falvakat is. De nemcsak a vasút, hanem a világosság, felbecsülhetetlen értékű elektromos áramot szolgáltató huzalparók is elérnek mindenhova.

Ilyen elrejtőzött község Muszka, de különösen a hozzátartozó falu, Magyarád. Mint-ha még a világosi hegy sem venne tudomást rólu, valószínű hátat fordít nekik. Pedig sok minden történt itt az utóbbi időben, amire érdemes feljegyelnünk a megéri, hogy megemlékezzünk róla.

Igaz ugyan, hogy ezen a részen már elmaradoznak a hegyeket borító szőlőtáblák s az itt-ott jeheren elővillanó prés-házak, de a község így is gazdag. A gazdaság forrása a közös gazdaság. Bár az őszi munkával egy kicsit megkésték, az idej jó termésről így is

Élesztergályos

Rátz István, a Precizia szövetkezetben I. Ranghegy gyártmányú esztergagépen dolgozik. Kiváló munkájával kommunista hősi méltósággal példátmutat a termelésben.

Pascu Ovidiu

II.

helytálló becsleéseket végezhet. Kukorica termésük hektáronkénti átlaga meghaladja a 30 mázsát, hasonlóan rekord termést takarítanak be a cukorrépából is.

A napraforgó táblák már díszkét veszítettek. Fűrge kezük szaporán lovágják a nyrdon és még oly hivatkozón rikító, de öszre már megokosodva, érett maggal telítve alázatosan és szerényen meghajló értékes fejeket. A napraforgó sem volt hálálán az években, kapott gondozásért s természetessége az utóbbi idő legnagyobbjainak számított.

A muszkatok jómódjának felbecsüléséhez nem is kell megkeressük a közös gazdaság könyveit, hogy beszámoljon ki mennyi terményt vitt haza. Elég ha az ember nyitott szemmel végig megy a községen s máris a gazdaság szembetűnő jeleivel találkozik. Talán nincs a Hegyalján még egy olyan község, ahol az utóbbi években olyan sok új házlat építettek volna mint Muszka.

A kollektív gazdaság elnökeinek hozzávetőleges számításai szerint a község minden hatodik kollektívistája új lakásba költözött, vagy pedig bővítette,

jelentősen átalakította régi házát.

S valóban sok-sok ház helyett kellett már az új, az egészséges. A felszabadulás előtt a község lakóinak zöme szinte földhöz ragadt szegény ember volt. Főleg a nagy szőlő területeket akkor bitorló tökésekhez, földesurakhoz jártak napszámba. Az itt kapott fizetés bizony sokszor még kenyérre is alig volt elegendő, nem hogy még új házra is jusson belőle. Boldogok voltak a fiatalok, ha szüleitől egy szűk ablakos vályogszűköt örökölhettek vagy ha egész életén át tartó gúrcölés után ők maguk egy ilyen összehozhatlak, mert volt legalább hol lehajtsák fejüket.

Hol van már az a kor? Időben alig másképp öltözött választ el tőle, de a muszkatok is úgy érzik, hogy felmérhetetlenül nagy az a távolság, ami ma bennünket attól a kortól elválaszt.

Itt is új élet kezdődött s ennek az új életnek sokatmondó bizonyítékai az egész község, a nemrég épült házakkal s a kapukon beforduló, terménnyel megrakott szekerekkel és a mindazt közösen megteremtő dolgozó emberekkel.

Péterfi Árpád

Új név a világ-szótárban

Mindössze két esztendő telt el azóta, hogy az emberiség szokásai új fogalommal bővült. Rövid kéttagú szó, melynek csengése a csillagok honából érkező üzenet ütemét idézi.

„Szputnyik” — visszhangzott szerte a világon és két szárnya ma is nap nap után a patthoz ütemű szócso, az emberi alkotó, gényus valóban korszalkalkító eredmények annyira szívünkbe nőtt, beceneve... „Utjárás” — mondják az emberek a Föld minden táján és talán eszükbe sem jut, hogy ezt a szót minden nyelven egyformán... orszol ejtik ki, annak a nagy országának nyelvén, mely kedvező feltételeket teremtet ilyen új utakat nyitó eredmények eléréséhez.

1957. október 4-e, Földünk első mesterséges holdja felbocsátásának napja, valóban új korszak kezdetét jelentette az emberi civilizáció történetében. Jelentőségéről sok kötetnyi könyvet írtak a tudósok. Új lendületet adott a tudomány-fantasztikus regények íróinak és merész álmokra lelkesítette a jövő űrhajósainak nagyszerű szerepére áhítozó ifjúságot. Szputnyik-városok és szputnyik-örök, szputnyik mozgók és szputnyik csokoládék láttak napvilágot a világ minden táján és négy anténás csillogó gömbjének képmása megtalálható szerte a Földön.

Súlyban, számban, hatóságban és műszaki tökéletességben egyre gyarapodó testvérei nem homályosították el jelentőségét. Első volt ő a maga nemében az emberiség történetében és mint ilyen, dicsőségének fényé soha sem halványodik el.

Neve fogalommal vált és egyértelmű a béke, az emberi haladás szolgálatába állított tudománnyal. Barát és ellenség egyaránt elismerte páratlan jelentőségét és annyi sikerrel koronázott utja nemcsak az űrrepülésben, de sokak gondolkodásában is új korszak kezdetét jelentette. Kézzelfogható, s mi több, fennen szárnyaló bizonyítéka lett a kizsákmányolást nem ismerő, az ember alkotóerő szabad kibontakozását elősegítő és biztosító szocialista társadalmi rendszer vitathatalan felsőbbrendűségének.

Szputnyik — mondjuk ki örömmel és bizakodással a világ-szótár ezen új kifejezését és közben azt gondoljuk: együttműködés, haladás, béke.

Szabó Mária

Román-csehszlovák gazdasági együttműködési egyezményt írtak alá

A Román Népköztársaság és a Csehszlovák Köztársaság között gazdasági együttműködés keretében, Prágában 1959. október 2-án egyezményt írtak alá. Az egyezmény értelmében a Csehszlovák Köztársaság 1961-1965. között hitelle több 600 megawatt teljesítmőképességgű hőerőmű és egy nagy feszültségű villamos távvezeték építéséhez szükséges felszerelést szállít a Román Népköztársaságnak, a Román Népköztársaság pedig villamosenergiát szállít a Csehszlovák Köztársaságnak.

Az egyezmény értelmében 1961-1965 között Csehszlovákia hosszulejratu hitelre két, egyenként 300 megawattos hőerőművet szállít Romániának. A hőerőművek kapacitása utólag kibővíthető.

A Román Népköztársaság a hitel lejében villamos energiát szállít, amelynek volumene évenként eléri a 2 milliárd kilowatt-órát. Csehszlovákia a hitel kiegyenlítése után is vételez villamosenergiát, és a szállítást ipari termékekkel, főként gépiari termékekkel egyenlíti ki, ami elő fogja segíteni a két ország árucseréjének jelentős növekedését.

Az egyezménnyel kapcsolatos tárgyalások a kölcsönös egyetértés baráti légkörében folytatók le. Román részről az egyezményt N. Gheorghiu mérnök, a nehézipari miniszter helyettese, csehszlovák részről F. Hamouz, a külkereskedelmi miniszter első helyettese írta alá.

A telefon éles berregése szakította meg az óra egyhangú csendjét. A gépirón vett fel a hangját, majd az úrószalag fölött ányújtotta Faragó Andrásnak. Faragó, a könyvelő 50 év körüli tekintélyes külsejű férfi szőke hajjal emelte feléje a hangját.

— Halló? ... Igen... Jó reggeli kívánok.

— Pali? — hallatszott a telefonbeszélgetés — Óh! ... Kérem... igazán, igazán nagyon örülök a megismerkedésnek, de... sajnos nem vehetjük igénybe... A tengerre? ... és még ketten az osztályból? ... Már tudja? ... Nem tesz semmit kérem, majd én beszélek vele... Tudniillik a feleségem azt kívánja, hogy együtt legyen a család... Igen... igen... hogyan? Meggyőzőm? ... A feleségem? ... Ah! Kérem ez teljesen lehetetlen. Hiszen mindannyian együtt utazunk, egyszerre vesszük ki a szabadságot... Igen kérem, jöjjen, az anyámnál. Természetesen a hegyek között... Hogyan? hogy a gyerek nagyon fog bántódni... hogy a barátai, Zoli és Laci? ... Nem tesz semmit kérem, ha észbe jut a nagymama, a hegyek, mindjárt megmondja... Igen... igen. Teljes meggyőződésem szerint, jobban... természetesen. Mindenesetre köszönöm a járadékaidat... viszonzatlansra instruktorként elutasítom.

A könyvelő még megvárta az ismerős kattanást, mely a vonal másik végéről a beszélgetés befejeztét jelezte, majd a melléte levő úrószalaghoz lépve erőteljes mozdulattal tette helyére a hangját.

— Még, hogy az én fiam trombitászóra kelljen? — morogta maga elé visszafüggőben a párnás karosszékre.

— A maga kislánya, Szabó Eudóra Homoródra megy? — fordult a gépirón sokat jelentő pillantással a másik úrószalagnál ülő férjhez.

— Igen, oda. Már értesítettek is.

— Akkor meg kell ismerkedniük a hugommal. Őt is oda küldi az IMSz szervezet oktatónak.

Faragó András sűrű szemöldöke alól jagyos pillantásokat lövellt a beszélgetőkre, majd mélyen az úrószalag fölé hajolt és nem szólt többet egy szót sem.

Bárdiásdos, vadászólóval befutott, két, szabad erdőszél emelkedik ki a hegyoldalból. Csak a piros cserepes háztető drúlla el, hogy az élénkzöld lombtengerben lakik valaki. A hegyet, a szembelevő szőlővel borított domboktól mély völgy választja el, melynek alján kicsiny patak csordogál. A patakot a hegyoldaltól nehéz megközelíteni. Járhatatlan bozót, szederbokrok, görbén, rendellen összevisszaságban nőtt szilvafák lepik el mindkét meredek oldalán.

A ház egyedül áll a hegyoldalon, de egész közel van a faluhoz, ahová keskeny ösvény vezet a völgy mentén. Kőfalak közé ékel, magas lépcsősor vezet az előszoba ajtóig. A ház körül virágoskert kassá elhelyezkedett, de ez annál érdekesebb, mert összhangban van a vad környezettel. A nagy fák kellemes, hűs árnyékot nyújtanak, ugyanakkor napfénytől ragyogó zöld pászút is találhatók a közelben, és a hely valóban alkalmas a pihenésre.

Egy napisütés délelőtt Pali edesapja jött karosszékre, sárgafedelű könyve temetkezve ült a ház közelében, egy tevékeny diófa alatt. A konyha felől mondatfolyásokat hozott a szél:

— Pali, tedd le azt a kalapácsot! Mit akarsz vele? Még eltörsz valamit — hallatszott a felesége hangja.

— Eredj ki, fiacskám. Eredj játszani — mondta engesztelő hangon a nagymama.

Önző szeretet

— Pali, keresd meg a tümet! Az előbb esett le s nem találom — kérte Irma néni, a nagymama huga, aki a fű és kézimunkái társaságában élte le fél életét.

— Palikám! Hányszor mondtam már, hogy ne csuszkalj a lépcső korlátján. Rontod a nadrágod!

Pali tizenkét éves, okos lelkű, eleven, nyugta gyerek, most végezte az ötödik osztályt. Abbanhagyta a csuszkalást s mintha valami észbe jutott volna, bement a házba. Hosszúszkás dobozzal tért vissza s lement apjához a diófa alá.

— Apu! Dominóznunk?

— Hagyj békén, fiacskám, nem látod, hogy olvasok?

Pali kelleltenül leheveredett apja mellé a fűbe s könyvével a dobozra támaszkodva, böngészte a könyv címét, melyet apja olvasott.

— Apu! Az írodalomtandrunk azt mondta, hogy nagyon elmaradt az írodalom terén az, aki ilyen könyvet olvas — mutatott kissé félénken a sárgafedelű ponyvaregényre.

Apja dühösen csapta térdére a könyvet.

— Mondtam már, hogy eredj játszani, vagy olvasd valamit. Te akarsz engem tanítani?

— Mit olvasnak? Az egész házban nincs egy nekem való könyv sem, a községi könyvtárba nem engedtek... és nincs ki veli játszom — s mikor látta, hogy szavát nem veszik figyelembe, unatkozva az ösvény felé somfordált, mely a ház mögött lefelé vezetett a völgy mentén.

Mintegy félóra múlva vidám fiatal postás közeledett a ház felé s vastag borítékot adott át Pali edesanyjának. Pali bárány irtak Eforiáról. Anyja, miután kétszer-háromszor nevének szöszlött a kisfiu nem jelentkezett, készel felszálkította a borítékot s olvasni kezdte az apró betűkkel teleírt lapokat. Még a végére sem ért a levélnek, amikor dühös mozdulattal köténye zsebébe gyűrte a borítékot s a levéllel a kezében lement a diófa alá, hogy férjének is felolvassa azt.

— Levél érkezett Pali barátaitól. De Palinak nem kell tudnia erről, nem adjuk oda!

— Miért? — kérdezte minden érdeklődés nélkül még mindig a könyvébe mélyedve a férj.

— Hát idehallgass — s olvasni kezdett. — Kedves Pali! Igazán sajnálhatod, hogy nem jöttél velünk a tengerre, az utról nem is írunk bővebben, majd otthon elmeséljük. Bukarestben kellett dászlúnunk, de volt még hat órák a további utazásig s így megállítottuk a Pionírpalotát. A bukaresti pioníroknak hatalmas, gyönyörű palotájuk van. Azután továbbutazunk Konstancáig, ahol megálltunk a tenger. Konstancáról autóbusszal mentünk Eforára. Ha tudnád, milyen érdekes a tábori élet, kár, hogy csak 21 napig tart. A fele már eltelt. Minden reggel trombitaszóra ébredünk, felhúzzuk a zászlót s reggeli után meggyünk napozni és fürdeni. Kirándulunk Mamaidra és Vasile Roaitara. Mamaian négereket láttunk. Az egyik néger bácsival beszélgettünk is, persze, tolmács segítségével s meghívtuk a táborba egy napra s akkor táborúztunk is raktunk. Késő este felvünk volt a tűz körül. Az instruktorkor mind fiatalok, nagyon jól megbarátkoztunk velük és szereltük őket. Mindig velünk vannak és...

A könyvelő egyre nagyobb érdeklődéssel hallgatta a hosszú, lelkes levelet, mely így végződött: „Sokat gondolkodtam rád, nagyon sajnáljuk, hogy nem lehet sz velünk. Miután jött lelt volna ez a nyári vakáció is együtt töltönni. Sok szeretettel Laci és Zoli”.

— Pali, tedd le azt a kalapácsot! Mit akarsz vele? Még eltörsz valamit — hallatszott a felesége hangja.

— Eredj ki, fiacskám. Eredj játszani — mondta engesztelő hangon a nagymama.

— Nincs semmi értelme, hogy Pali elolvassa a levelet — uggyis nehezen lehetett lebeszélni a nyári táborozásról s ha ezt a levelet elolvassa...

Lassan felt egyik óra a másik után. Már ebéidő közeledett s Pali távolléte kezdett feltűnni. Később az egész család keresésére indult. Azonban minden járadtság hibavalónak bizonyult. Már mindannyian komolyan kezdtek aggodni, amikor két férfi haladt el a ház mellett. Faragó András közel állt az ösvényhez s jól hallotta, mit beszélnek.

— A Paluték Pavelja huzta ki, aki a könyvtárban éppen robbantani készült, mikor meghallotta a pásztorfiu segélykiáltását. Mire a partra ért, már nyoma sem volt a gyereknek, csak a pásztor mutatta, hol bukkolt utóljára a víz alá. Pavel ruháitól ugrott udrna — mondta az idősebb.

— A faluból nem ismeri senki? — kérdezte a másik.

— Nem. Az asszonyok mindjárt orvosért szaladtak. De azt hiszem, nem kell már annak orvos — tette hozzá elgondolkozva.

Faragó földbegyökerezett lábával, reméltem maga elé meredve állt meg egy pillanatra, majd anélkül, hogy a többieknek szólt volna, észét vesztve rohant lefelé az ösvényen.

— A fiam! — hasított szívébe a gondolat. — A fiam a Marosba fulladt!

Az ijedségtől s a szaladástól verejtékcseppek ülték ki homlokára s rohant lépteinek dobogására e két szót hallotta felébe csengeni: — Apu! Dominóznunk? Apu! Dominóznunk?

Talán öt perc alatt talta meg a mintegy negyedórát utat s mire a hegy lábához ért, egészen kifutott. Keresztül rohant a vasúti töltésen, megkerülte a kis állomást s közben egyre je nyegtelőbben hallotta fia hangját: — Apu, dominóznunk! Apu, dominóznunk!

Pillanatok alatt ez a gondolat villant át agyán: Mi lett volna, ha inkább elengedi a táborba? Lám, Zolinak, meg Lacinak semmi baja. Most ő is olvashatná fia lelkes levelét s mamaiai négeréről. Hiszen szereti Palit. Ő érte dolgozik, mindent ő érte tesz. Tulajdonképpen miért is nem engedte el? Miért hallgatott a feleségére? Önző szeretetükkel a legjobbat tagadták meg a gyermektől. Faragó most döbönt rá, hogy nevelést módszerük mályságosan hibás volt. S most... — Apu! Dominóznunk? — Apu! Dominóznunk?...

Mikor kiért a legelőre, mintegy száz méternyire íle, a Maros partján, nagy tömeget vett észre. Háttal álltak neki a szerencsétlenség hallatára összegyűlt emberek s valamennyien ugyanarra a pontra szegezték tekintetüket. Ez a mozdulatlanlanság őt is megdöbbentette egy pillanatra, majd önkéntelenül tört ki belőle a kiáltás.

— Pali! Fiam!

A tömeg megmozdult, s a tömör közeledett, lassan utat nyitottak neki. Erezte, hogy sajnálkozó, kissé szemreányó, kíváncsi pillantások követik minden mozdulátát.

A félkör közepén, a homokos földön lejtett Pali csuromozosen. Haja csapzottan takarta homlokát. A jalu orvosa térdelt mellette, s szigorú összerándult homokkal masztarozós légszt végeztetett vele. Mikor Pali apja odért, megkönnyebbülten egyenesedett fel.

— Most már nincs semmi baj. Két nap múlva minden rendben lesz — mondta hal-

A feszült órához egyszerűre megnyúlt. A kisfiu arca,

amely eddig halottfőhő volt, halvány pir öntötte el. Apja szédülten roskadt le melléje. Nedves haját félretolta homlokából, majd szöszlőgni kezdte. Pali szempillái lassan, nehezkén felnyitottak. Ertetlenül meredt apjára.

— Mindjárt megyünk haza. Leveled van. Itt Laci és Zoli Eforiáról.

— Levelem? — kérdezte szinte hangtalanul, szemmel látható boldogsággal Pali, s felszabadultan mélyet lélegzett. Azután szemei ismét lecsukódtak, de most már nyugodtan, egyenletes ütemben emelkedett, süllyedt vékony testén a nedves ing.

Faragó András eddig semmit sem hallott a körülötte nyüzsgő emberek beszélgetéséből. Csak most, miután kissé megnyugodott, figyelt fel a vitatkozásra.

— Ha Crefu bácsi kiköti a csolnaktól, nem történik semmi. Nem csuszott volna bele a vízbe.

— Gondoltam én arra, hogy valaki beül a csolnakba? Hisz mindenki tudja, hogy ott mély a víz, s a csolnak könnyen belecusszik az agyagos partról. Különben is csak pár percet hagytam ott. Ki gondolta volna — mentegőzött Crefu bácsi.

— A pásztorfiunak sem volt annyira esze, hogy figyelmeztesse a gyereket, amikor az a csolnakban ülve kavicsokat hajgált a vízbe?

— De amikor a himbálódzó csolnakból a part felé ugrott, s a vízbe esett a megrémült kisfiu, mégis csak ő kiáltott segítségért — védte egy idős asszony.

— S ha Pavel nem lett volna jó úszó...

— Ne keressék a hibát, emberek. Egyedül én vagyok mindenkinek az oka — mondta lehajlott fejjel mintegy saját magának Pali apja.

— Különben — hol az a fiatalember?

Ekkor nagy robbanás hallatszott a bányá felől, s az egyik köszikla fűlkeztető robajjal omlott össze. A nagy zajra valamennyien megfordultak. Sorokig nézték a magasba emelkedő porfelleg, melynek peremén egy sziklamélyedésben magas fiatal fiu körönlal vultak láthatóan.

Faragó András vigyázva karjára emelte fiát, s lassan, óvatoss léptekkel hazafelé indult.

Sajgó Márta

Damian Ureche:

ASZFALTOZÓK

Utamban az aszfaltozó csoport A kelő napnál fűgőbb, frisebb volt.

A jak üstökén átsurran a szél S a görörs utnak bucsud alt zenél.

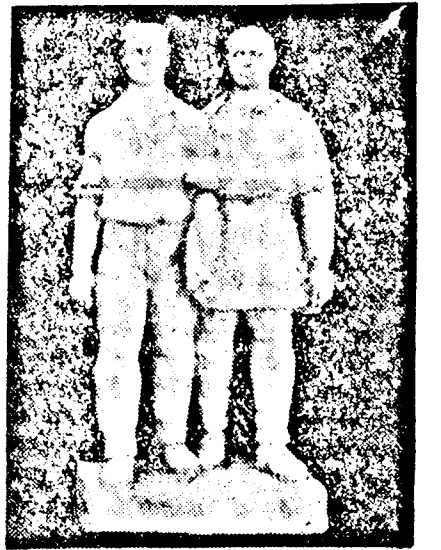
Terjed az aszfalt, lám sáv után sáv, Nő s szélesbedik a zomancos táv.

Nézem s szívenem boldogság fut át, Miképpen vonják fénybe az utcát

Kezükkel, mely portól, füsttől sötét, Mint aszfalt, mit az utra öntnek szét.

De lelkük tiszta s hadd tükrözzem én Tiszta lelkük e versben könnyedén.

Fordította: Bárd Oszkár Róbert

Soós István: Munkás—dolgozó paraszt szövetség

Népszerű előadások

A Tudomány és Kultúra Terjesztő Társaság tevékenysége nagy mértékben elősegíti a dolgozók kulturális színvonalának emelését. A különféle tudományos, politikai, kulturális jellegű előadásokat az üzemi klubokban, a város művelődési otthonaiban tartják meg. Az elmúlt negyedévben közel 150 ilyen előadást rendeztek, amelyek a kül- és belpolitikai eseményekről tájékoztatták a dolgozókat, a Román Kultúra Tiznapos Ünnepeinek során kulturális tizenöt éves fejlődéséről számoltak be.

Az év utolsó negyedére tervezett előadások is nagyban elősegítik a dolgozók általános ismereteinek gyarapítását.

ÚJ KÖNYV

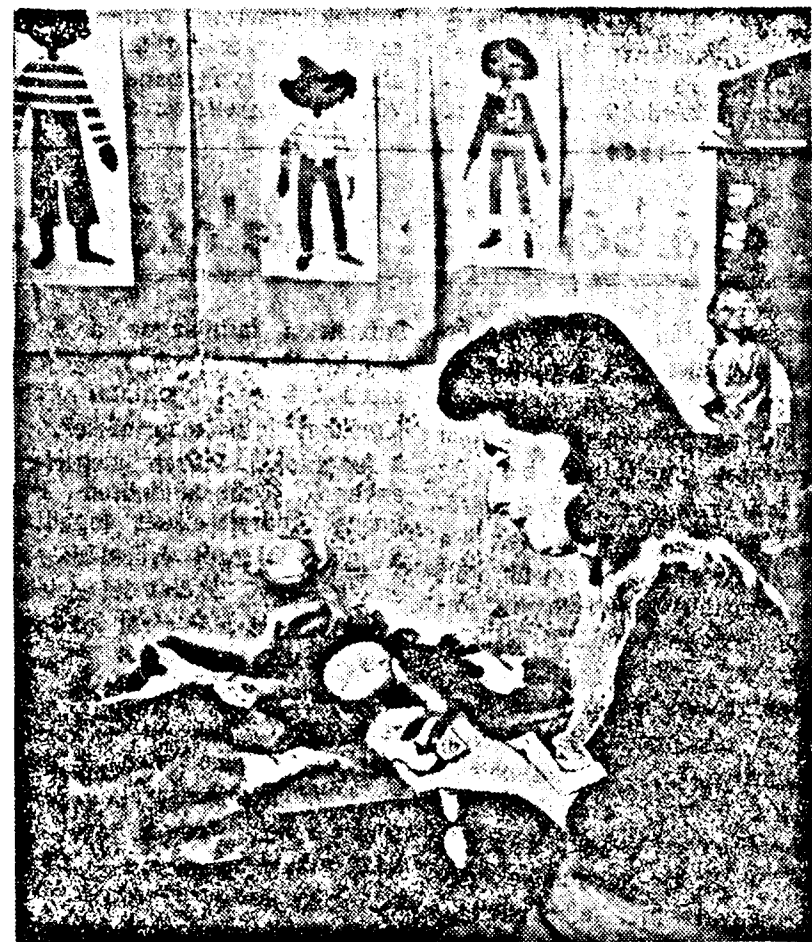
FRANCISC MUNTEANU:

A szobrok sohasem nevelnek

Az az időszak, amelyről a nagytehetségű fiatal román író regénye szól, immár történelem: az 1944 augusztus 23-i nagy fordulatot követő esztendő küzdelmei elevenednek meg a könyv lapjain. Egy vidéki városban vagyunk (talán Aradon), a kommunista pártja, amely nemrég lépett ki az illegitimitásból a nyílt társadalmi-politikai harcok küzdelmére, most már a munkássz-

gény egyik főhőse életét áldozza. El kell buknia, részint saját tévedése folytán, mert az új harc — legális körülmények között — sem követel kevesebb körültekintést és lélekjelenléte, mint az illegitimitás korának küzdelmei. Am Horváth tévedésében és tragikus elbukásában is hős, aki életét a munkássz-

tyagi Könyvtár. Bukarest, 1959.

Az aradi bábszínház kicsiny színpadán minden előadás éltet kelnak a bábuk. A nézők persze keveset tudnak arról, hogy mennyi aprólékos, hozzáértő munkát igényel egy-egy „szereplő” elkészítése. A kifaragott bábuk felöltöztetése sem könnyű dolog. A sok, változatos, érdekes, apró kosztüm Buzáki Irén ügyességét, ötletességét és szorgalmát dicséri.

A kürtösi kulturoththonban

Élénk, nevelőhatású művelődési életet!

szórakozva tanuljon és tanítson.

Nem sokat javult a helyzet az utóbbi három hónapban sem, amióta Filimon Iancu a kulturoththon igazgatója. Filimon elvtárs fiatalember, de nincs kellő gyakorlata a művelődési munka megszervezésében, irányításában. Tagadhatatlan érdeme, hogy szép, gazdag ünnepi műsort állított össze augusztus 23-ára. De... és itt a bökkenő, az énekar tagjai, az ének- és hangszerszólisták, a szavalók, mind-mind vakációzó diákok voltak. Így Kürtősen, — mivel a nyári szünidő véget ért — jelenleg sincs egyetlen műkedvelő csoport sem, a kulturoththonban vasárnaponként a központtól küldött előadásokat olvasnak fel és esetenként aradi üzemi rigmusbrigádok adnak műsort.

Mindez bizony el kellene, hogy gondolkodtassa a községi pártbizottságot, a néptanács végrehajtó bizottságát és a rajoni néptanács tanügyosztályát. Türelmetlen, hogy rajonunk egyik legnagyobb községében ennyire feleltlenül, hozzátérts nélkül kezeljék a művelődési kérdéseket. Ezekben a napokban a pártbizottság s a néptanács végrehajtó bizottsá-

ga, a vállalatvezetőkkel, a tömegszervezetek képviselőivel megbeszélést tart a műkedvelő csoportok megalakításával kapcsolatos teendőkről. Noha az elmúlt években is többször sor került már ilyen megbeszélésekre, de a tervek, ígéretek, ígéretek sem váltottak valóra. Mit várhatunk például a kollektív gazdaság IMSz szervezésétől, amikor Sipos Petru IMSz tiltak sem érdekli a kulturoththon, a műkedvelő együttesek életének kérdéseit.

A kulturoththon tervéből kitűnik, hogy a vezetőség, élen az igazgatóval, még most sem tájékozódik helyesen, figyelmen kívül hagyja a leglényesebb kérdéseket. A negyedik negyedévi tervből is kiderül, hogyan a kíváncsi foglalkozni a lakosság, különösen a fiatalok, a tudományos, marxista-leninista világnézeti nevelésével. Mit tesz a kulturoththon azért, hogy minél több dolgozó paraszt lépjen be a kollektív gazdaságba? Erről sem beszél a terv. Helyes, hogy szándékban van különböző műkedvelő csoportokat létesíteni, tudományos brigádokat és agrotechnikai tanfolyamot szervezni. De nem lehet csak annyira korlátozni — különösen

az őszi és téli hónapokban — a kulturoththon tevékenységét. Az ifjúsági csütörtök délutánok sem szolgálhatják eddigi formájukban az ifjúság nevelését. Vajmi kevés eredmény várható attól is, hogy általános jellegű előadásokat olvasnak fel a hallgatóknak a mezőgazdaság szocialista átalakításáról, vagy, hogy lélekenként bemutatnak két hasonló témájú színdarabot.

A RAJONI, NEPTANACS tanügyi- és művelődési osztálya, a rajoni kultúrhatározatossága segítse a kulturoththon vezetését, hogy a község sajátosságainak megfelelően, a két leglényesebb feladat (a tudományos világnézeti nevelés és a mezőgazdaság szocialista átalakítása) figyelembe vételével készítsen el utolsó negyedévi tervét. A tömegszervezetek (főleg az IMSz szervezetek), a vállalati vezetők ne csak ígérgecskék a támogatást, hanem felelősséggel segítse elő a műkedvelő csoportok megalakítását. A községi pártbizottság, a néptanács végrehajtó bizottsága pedig kísérelje állandóan figyelemmel a kulturoththon életét, rendszeresen irányítsa és ellenőrizze az igazgató munkáját. Csakis így remélhető, hogy annyi évi súlyos mulasztás után a kürtösi kulturoththon rövidesen elkészülő új épületében valóban élénk, sokoldalú, nevelőhatású művelődési élet bontakozzon ki és állandósuljon.

Farkas Tibor

A részleges napfogyatkozás kezdete a bukaresti csillagvizsgáló intézet közlése szerint 13 óra 56 perc volt. A fogyatkozás 14 óra 46 perckor érte el a maximumot és 15 óra 34 perckor szűnt meg teljesen. Az adatok Bukarestre vonatkoznak és az ország többi részében egy-két perces időkülönbség volt.

A tudósok bizonyára kihasználják az adódó alkalmat és nemcsak a közvélekedés szerzett tapasztalatát várják is.